

Fokkoppel.

Ervaringen met de Jambu vruchtenduif *Ptilinopus jambu*

In dit vele jaren geleden geschreven artikel wil ik onze ervaringen met de Jambu vruchtenduif in Vogelpark Avifauna weergeven. Misschien kunt u nog wat leren van onze ervaringen met deze duiven. Bij een handelaar konden wij de Jambu vruchtenduiven aanschaffen. Met twee koppels die in goede conditie waren gingen we huiswaarts en ze werden in de tropische afdeling van de Martinushal geplaatst.

Tekst: Hans v.d. Sluis
Foto's: Zoo Keulen

Hun natuurlijk biotoop

Veel vruchtenduiven komen uit tropische gebieden waar nog regenwouden zijn en een goede temperatuur. Ook zijn er in die gebieden veel vruchtdragende bomen aanwezig, waaruit hun dagelijkse voeding gehaald moet worden. Deze duiven komen voor in Maleisië, Sumatra en op Borneo in de wouden van de mangrovezone met tot 1.200 meter hoogte in het achterliggende gebergte. Het zijn mooi gekleurde duiven waarvan vooral de doffer met zijn rode kop en roze borst opvalt. De duivinnen zijn niet echt opvallend met hun overwegend groen gekleurde verenpak. Dit groene verenpak komt bij meerdere soorten vruchtenduiven voor en is een camouflagekleur bij het bebroeden van de eieren.

Beschrijving

De doffer heeft als hoofdkleur donkergroen. Het voorhoofd is diep karmijnrood. Aan weerszijden van de kin en keel, die zelf zwart zijn, bevindt zich een karmijnrood vlekje. De borst en buik zijn crèmeachtig wit. Op de borst vinden we nog een roze vlek die de duiven in ons

Close-up van een doffer.

Doffer met een jong.

Duivin met haar jong.

park de bijnaam, zuurstokken bezorgde. De snavelkleur is oranje. Bij de duivinnen verschillen de kleuren zeer sterk t.o.v. de doffer, zij zijn veel fletser en hebben een kastanjebruine keelvlak. Deze duiven zijn als eerste geïmporteerd door de Londense Zoo in 1870.

Hun eerste volière

De afmetingen hiervan zijn 2 x 2 x 2 meter en de beplanting bestaat uit de Ficus benjamini en Chinese rozen. Als bodembedekking gebruiken we potgrond en een klein vijvertje doet dienst als drinkbak. Wat opviel was dat ze alleen op de grond komen om wat bessen en andere vruchten te eten en om te drinken.

Alle begin is moeilijk, zo ook voor ons

Ondanks de (volgens ons) goede verzorging valt er al snel een vrouwtje af. Gelukkig heeft de handelaar nog een vrouwtje over en plaatsen we die erbij. De vier Jambu's hebben het toch niet echt naar hun zin in de volière. Ze komen amper van hun zitplaats af. Ook het publiek kan ze amper onderscheiden van de beplanting. We besluiten dan maar om ze in een grotere volière onder te brengen van 3 x 3 x 3 meter. De beplanting bestaat hier ook uit ficussen en een grote kamerden. Andere bewoners in deze volière zijn de Irena buulbuuls, *Irena puella*, Roul Rouls, *Rollulus roulroul* en Tandbaardvogels, *Lybius dubius*. We plaatsen enkele nestjes verspreid in de volière. Jammer genoeg worden ze steeds gesloopt door de baardvogels en de Irena buulbuuls. Omdat succes ook hier achterwege blijft besluiten we om de stellen te scheiden. Eén stel wordt in een andere volière van de Martinushal geplaatst en het andere stel blijft in de oude volière achter. Toch blijkt ook dit geen succes, het vrouwtje van het verplaatste stel valt al snel af en ook de man kwijnt weg.

Voeding

We voeren een fruitmengsel dat we aan alle vruchtenduiven verstrekken. Kleine blokjes appel, tomaat, komkommer en een geringe hoeveelheid banaan. Hierdoor mengen we dan nog geweekte rozijnen/krenten, druivensuiker en universeelvoer van Bogena en Papegaaienmeel van Hope Farms.

De oplossing

We plaatsen de vogels voor de derde keer in een andere volière, omdat de baardvogels de fruitduiven totaal verdrücken. Alle drie vogels worden opgepakt en weer in hun eerste onderkomen gezet. Als medebewoners treffen ze hier wat kleinere zangvogeltjes aan, ook

loopt hier een paartje Roul Rouls. Voordat de vruchtenduiven weer hun oude onderkomen terug kregen hebben we er een stel Dolksteekduiven, *Gallucolumba luzonica* in gehuisvest. Dit is van belang voor het slagen van de kweek met de Jambu's.

Nest/eieren

Voor de Dolksteekduiven hebben we ook een nest in de ficussen gemaakt. Na het snoeien van de ficus komt het nestje open en bloot te liggen. Hoog boven op de ficus (ca. 2 meter van de grond af) is het nest geplaatst, een gazon matje van ongeveer 10 bij 15 cm. Hierop hebben we wat hooi gevlochten. Na ongeveer drie weken zag ik tijdens de voerronde dat het vrouwtje op het nestje zat. Aangezien ik haar daar nog nooit eerder op had zien zitten begon ik iets plezierigs te vermoeden. Er zou wel eens een ei kunnen liggen! Nestcontrole kon ik van anderen toepassen omdat brilvogeltjes er weleens op gehuisd hadden en er wat hooi uitgetrokken hadden. Zodoende ontstond er een kaal plekje op de gazon onderkant van het nestje. Ik kon dus via het gaas het eitje zien liggen. Ik was bang dat het ei kapot zou gaan op het gaas en legde wat ficusblaadjes op het kale plekje en daarop weer het ei. Maar de duiven accepteerden dit niet en weigerden om op het nest terug te keren! Na het weer in oude staat terugbrengen van het nest broedden de duiven weer verder. Man en vrouw wisselden elkaar keurig af, de ene dag de vrouw de andere dag de man. Na ongeveer vijf dagen keek ik of het eitje bevrucht was, en inderdaad dat was zo. Na 21 dagen kwam het eitje uit. Omdat het nest zo hoog zat kon ik er alleen met een trapje bij komen. Vanwege het risico dat ik ze zou storen liet ik controle maar achterwege. Ik dacht zelf om na een dag of tien te kijken, maar dat was al niet meer nodig, want na precies tien dagen vloog het jong al uit. De doffer zat naast het jong op de grond om het te beschermen. Ook de duivin hield de kleine goed in de gaten. Agressief zijn de vogels niet, de tweede doffer die nog in de volière zat laten ze met rust zolang die maar niet in de buurt van het jong komt. Als onze vruchtenduiven jongen hebben voeren we het normale menu: fijngesneden fruit (zonder banaan), geweekte rozijnen, universeelvoer, rijst en dit alles gemengd met druivensuiker, Gistocal (Bogena) en Papegaaienmeel.

Na een langzamerhand 'normaal' geworden kweek met andere soorten vruchtenduiven is het verheugend om te zien dat er ook weer een andere soort de draad oppakt. Tegenwoordig heeft de Zoo in Keulen ook een populatie van deze duiven waar goede broedsultaten mee behaald worden. <<